

NÄKÖKULMA: *Tiina Nikander-Koivukangas*

Kauas rahat karkaavat

MENEILLÄÄN OLEVASSA KOULUTUKSEN REformissa on jäänyt toistaiseksi katveeseen, miten uudistaa musiikkioppilaitosten toimintaa. Jonkin verran polemiikkaa on eri foorumeilla käyty liittyen musiikin opetuksen pedagogisiin kysymyksiin. Musiikkialan sisällä keskustelu on herättänyt välillä ikävääkin vastakkainasettelua. Erityisen äänekkäitä tässä keskustelussa ovat olleet koulujen musiikinopettajat.

Hiljattain Taideyliopiston Sibelius-Akatemian professuuriin valitun FT **Marja-Leena Juntusen** kannanoton myötä musiikkikasvattajat ovat kääntäneet katseensa koulujen musiikinopetuksen kehittämiseen. Hyvä näin, onhan alueella runsaasti tekemistä liittyen opettajien koulutustason nostamiseen, opetuksen sisältöön ja määrään sekä digitalisaation hyödyntämiseen opetuksessa.

Musiikkikasvattajien eli koulun musiikinopettajien asiantuntemuksesta on toki hyötyä, kun pyritään kehittämään musiikkioppilaitosten opetusta, mutta se ei silti riitä. Musiikkikasvattajien koulutus ei sisällä riittävästi instrumenttiopintojen tasoa, ja koulunopettajan koulutuksesta yleensä puuttuu kansanvälinen osa kokonaan, kun taas taidealalla kansainvälisyys on normi. Tarvitaan instrumentin solistisen osaamisen

Musiikkiopiston pedagogiikka eroaa peruskoulusta.

tietämystä ja vaikkapa ergonomiatutkimuksen, aivotutkimuksen ja jopa liikuntatieteellisen tutkimuksen osaamista, kun lähdetään kehittämään muusikkoa lapsuudesta aina aikuisikään saakka.

TOINEN PUOLI ASIASTA LIITTYY KOKO TOIMINNanohjausjärjestelmän vinoutumaan musiikkioppilaitosten rahoituksessa. Yli kahdenkymmenen vuoden ajan on vapaakuntakokeilun myötä toimintakulttuuriksi muodostunut kestävä tilanne, missä musiikkioppilaitokselle opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämät määrärahat valuvat ohi musiikkioppilaitoksen muuhun kunnan toimintaan.

Tilanne on paitsi valvoton, myös mahdoton musiikkioppilaitosten toimintaa uudistettaessa 2020-luvulle.

Hallinnollisesti musiikkioppilaitokset kuuluvat opetus- ja kulttuuriministeriössä yleissivistävään koulutukseen ja sitä kautta kunnissa koulutoimen alaisuuteen tai läheisyyteen. Tästä on seurauksena hyvin momentasoista lamauttavaa tyhjääntyä musiikkioppilaitosten johtamisessa ja kehittämisessä. Perustuuhan koululaitoksen pedagogiikka pitkälti tasapäistämiseen, kun sen sijaan musiikkioppilaitos on osa musiikkialan Higher-education systeemiä: soittamisen opiskelu aloitetaan jo lapsena perusteellisesti ja yksilöllisesti lahjakkuus huomioiden ja esiintuoden.

Musiikkioppilaitoksista on noin puolet yksityisiä kannatusyhdistyksen ylläpitämiä oppilaitoksia ja puolet kunnallisia oppilaitoksia. On merkkejä siitä, että yksityinen toimintaympäristö luo paremmat toimintaedellytyksen mielekkäälle musiikkiopistotoiminnalle.

Musiikkioppilaitos voisi olla hyvä siirtää kokonaisuudessaan, tai ainakin musiikin laajan oppimäärän osalta, yksityiselle sektorille. Valtion rahoitus voisi ohjautua opintostipendillä oppilaalle henkilökohtaisesti. Tällöin uudenlaiset verkostotoimintaa hyödyntävät toimijat, kuten MusaEdu ja Verkko-musiikkiopisto sekä lukuisat muut yksityiset toimijat, voisivat olla mukana luomassa uudenlaista ja tulevaisuuden vaatimukset huomioivaa musiikkiopistotoimintaa.

Uudessa tilanteessa myös oppilaan lahjakkuus tulisi paremmin huomioitua ja resurssit ohjattua hyvin opetuksen määrään ja laatuun. Myös julkisen rahoituksen kannalta tilanne olisi läpinäkyvämpi.

Musiikin yleisen oppimäärän opetuksesta pitäisi ottaa vastuuta vapaan sivistystyön nykyiset (kansalaisopistot ja kansanopistot) ja uudet toimijat. Tälläkin liian vähän arvostusta saaneella koulutusosalalla on uudistus meillä.

Toimintatapojen täyskäänös mahdollistaisi myös taiteidenvälisyyden uuden tulemisen.

KIRJOITTAJA TIINA Nikander-Koivukangas on MuM ja huilutaiteilija. Hän on Oulunjoen Kokoomuksen jäsen sekä toimii puheenjohtajana kokoomuksen vapaan sivistystyön vaikuttajaryhmässä.

NÄKÖKULMA